

Grynaeus András munkásságának méltatása

Grynaeus András 1986-ban kitűnő eredménnyel érettségizett a budapesti Piarista Gimnáziumban. Az ELTE Bölcsészettudományi Karán történelem-régészet szakon szerzett diplomát. Pályaválasztása első pillanatra meglepőnek is tűnhet, hiszen orvos szülők gyermekeként nem az orvosi pályát választotta, hanem bölcsésznek állt. Ám ha tudjuk, hogy mindkét szülője, elsősorban édesapja, Grynaeus Tamás, Európa-szerte elismert orvostörténész, a népi orvoslás jeles kutatója volt, pályaválasztása már jobban megérthető. A szülőktől, a hatalmas otthoni könyvtárból, a római katolikus és evangélikus ággal is rendelkező, vonalát egészen a 15. századi humanistákig visszavezető Grynaeus családból érkező inspirációk ösztönözhatték őt a humán és a természettudományok összekapcsolását jelentő kutatói pályára.

1993 és 1996 között a Tudományos Minősítő Bizottság ösztöndíjasként dolgozott az ELTE Középkori és Koraújkori Régészeti Tanszékén. Kutatási területe és kandidátusi disszertációjának témája a dendrokronológiai kormeghatározás és az eljárás magyarországi alkalmazása volt. Ezen időszak alatt létrehozta az ország első, és máig is egyetlen régészeti célú dendrokronológiai laboratóriumát, a *Magyar Dendrokronológiai Laboratóriumot*, ahol e kormeghatározási eljárásban szükséges vizsgálatokat el lehet végezni. Tanítványai közreműködésével hasonló laboratóriumot létesített Erdélyben is. Grynaeus András e szakterület legjobb hazai szakértője. 1997-ben védte meg *Dendrokronológiai kutatások Magyarországon* című kandidátusi disszertációját.

1997-ben az ELTE Középkori és Koraújkori Régészeti Tanszékén helyettes tanársegédként dolgozott. 1998-ban megkapta az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíját. Ám az ösztöndíj nem jelentett munkaviszonyt, ezért 1998. szeptember 1-től a Baár-Madas Református Gimnázium és Általános Iskola és Diákotthon főállású történelemtanára lett. Azóta is itt dolgozik. 2000. szeptemberétől a történelem munkaközösség vezetését is végzi. Osztályfőnöki teendőket a 2001/2002-es tanév kezdete óta lát el. 2016-tól a pedagógus életpálya-modell legmagasabb fokozatában, kutatótanárként végzi oktatómunkáját.

Sajátos szaktudása miatt a felsőfokú oktatásban is aktívan részt vesz. Szinte mindegyik egyetemünkön (ELTE, Károli Gáspár Református Egyetem, PPKE, SZTE) tanított és tanít meghívott előadóként vagy különböző oktatói beosztásban (tanársegéd, adjunktus) történész és régész hallgatókat, elsősorban szűkebb szakterületének ismeretére, de pl. 1995/96-ban régészeti és műemlékvédelmi ismereteket oktatott a zsámbéki Katolikus Tanárképző Főiskolán vagy a Károli Gáspár Református Egyetemen történelem szakmódszertant, valamint részt vett a pedagógus diplomát szerző hallgatók államvizsgáztatásában is. 2013-tól óraadóként a PPKE leendő régészeit tanítja természettudományos vizsgálatok régészeti alkalmazása tárgy körben. 2018-tól a Magyar Képzőművészeti Egyetemen óraadóként faanyagismeretet tanít leendő restaurátoroknak. 2020 tavaszától ELTE-TTK Növénysszervezettani Tanszékének felkérésére egy-egy óra erejéig a végzős növénysszervezettant tanuló hallgatóknak tart órát a szaktudásuk régészetben való alkalmazásának lehetőségeiről.

Több alkalommal vett részt OTKA támogatású kutatásban kutatóként, társkutatóként vagy vezető kutatóként.

Több tudományos társaság és testület: Középkortudományi Társaság, a Kutató Tanárok Szövetsége, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, illetve a Társulaton belül létrejött Környezettörténeti Szakosztály tagja, a Magyar Régész Szövetség alapító tagja. Tagja az MTA X. Földtudományok Osztálya Geokémiai és Ásvány-Közzettani Tudományos Bizottságának Archeometriai Munkabizottságának, a Kubinyi András Középkortudományi Alapítvány kuratóriumának, a Magyar Tudományos Akadémia Köztestületének. 2020 óta a Szent István Tudományos Akadémia választott tagja.

Egyetemi tanulmányai alatt háromszor részesült Köztársasági Ösztöndíjban. 1995-ben Greguss Pál emlékérmét kapott. Az MTA 2002-ben munkáját elismerő oklevéllel jutalmazta, 2004-ben pedig *Az évgyűrű mint információhordozó* címmel benyújtott munkáját *Pedagógus Kutatói Pályadíjjal* ismerte el. E munka átdolgozott változata 2024-ben, az idei könyvhétre jelenik meg. 2021-ben a Magyar Arany Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetésben részesült. 2021. őszén a *Történeti ökológia / környezettörténet. Kutatási szempontok régészhallgatók és minden érdeklődő számára* című kéziratát az MTA ismételten *Pedagógus Kutatói Pályadíjjal* ismerte el. A kötet a Martin Opitz kiadó gondozásában 2022 elején megjelent.

A Magyar Tudományos Művek Tára 87 munkáját (könyv, magyar és idegennyelvű tanulmány) tartja számon, de poszterelőadásaiival, ismeretterjesztő cikkeivel és publicisztikáival együtt ez a szám megháromszorozódik.

Grynaeus András a Budapest–Városmajori Jézus Szíve plébánia híveként 25 éve az egyházközségi képviselőtestület tagja. 1990 óta vesz részt a Magyar Cserkészszövetség munkájában. 13 éven keresztül vezette a Városmajori plébánia keretében működő 205. Zrínyi Miklós cserkészcsapatot, szervezte az országos cserkész-vezetőképzést, és a néprajzi hagyományok átadását célzó regőscserkész programokat. Az Eucharisztikus Kongresszuson és a pápalátogatás alkalmával feladatot teljesítő cserkészek egyik irányítója volt.

Barna Gábor